

УКАЗАНИЯ

относно прилагането на чл. 55б, ал. 1, 2 и 3 от Закона за въвеждане на еврото в Република България

Настоящите указания имат за цел да разяснят задълженията на търговците по чл. 55б, ал. 1, 2 и 3 от Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) относно ежедневното публикуване и предоставяне на информация за индивидуалните продажни цени на определени стоки (т.нар. „голяма потребителска кошница“, определена от Комисията за защита на потребителите). Документът предоставя конкретни инструкции за търговските вериги относно това как следва да подават данни за потребителските цени на стоките към информационния портал.

Настоящите указания не обхващат ал. 5 на чл. 55б от ЗВЕРБ, с която законодателят е вземал пряко задължение на търговците да публикуват на интернет сайтовете си ценови листи, съдържащи следната информация: данни за търговския обект, име на продукта, марка, нетно количество, цена на дребно, категория, както и данни за намалението на цената, срок на намаление на цената, референтната цена, прилагана преди намалението, текущата намалена цена, както и процентното изменение между двете цени. Това задължение обхваща търговците на дребно с хранителни стоки, алкохолни и безалкохолни напитки, тютюневи изделия, нехранителни стоки и лекарствени продукти, с оборот за предходната финансова година над 10 000 000 лв. Законодателят не е предоставил на КЗП правото да дава указания или да посочва примерни продукти по ал. 5 на чл. 55б от ЗВЕРБ, а е оставил преценката за начина на изпълнение на това тяхно самостоятелно задължение на търговците.

Обхват на задължението:

- **Задължени търговци:** Разпоредбите на чл. 55б, ал. 1 и 2 ЗВЕРБ се прилагат за всички търговци, извършващи търговия на дребно с един или повече от следните видове стоки: хранителни стоки; алкохолни и безалкохолни напитки; тютюневи изделия; нехранителни стоки; лекарствени продукти. Задължението касае единствено тези търговци, чийто оборот за предходната финансова година надхвърля **10 000 000 лв.** (големи търговски вериги);

- **Период на прилагане:** Изискването за публикуване и предоставяне на ценова информация е в сила през целия период на двойно обозначаване на цените. Този период започва от официалната дата на въвеждане на еврото;
- **Ежедневно публикуване:** Всяка обхваната стока трябва да бъде отразена с текущата си цена **ежедневно**, включително в събота, неделя и официални празници. Търговските вериги имат два крайни срока всеки ден:
 - **До 7:00 часа сутринта** – публикуване на информацията за цените на собствените си уебсайтове (за потребителите) и подаване на същата информация в електронния портал (за агрегиране от Комисията за защита на потребителите).

Търговците имат възможност да подават данните към КЗП не по-късно от **12:00 часа** на обяд в деня на публикуване. Ако търговец пропусне да подаде информацията в посочените срокове за съответния ден, **след изтичането на срока данните за този ден не могат да бъдат добавяни или актуализирани** в системата. Неспазването на сроковете може да се счита за нарушение на изискванията на ЗВЕРБ.

- **Място на публикуване/подаване:** С цел централно събиране и контрол, търговските вериги следва да подават данните за цените към КЗП чрез специализиран програмен интерфейс (API) за подаване, разработен за нуждите на КЗП. Подробна процедура за работа с API е описана по-долу в раздел III.

I. Изисквания към формата и съдържанието на данните:

Формат на данните: За да могат данните да бъдат обработени и агрегирани в интернет портала на КЗП (съгласно чл. 55б, ал. 4 ЗВЕРБ), се определя следният допустим машинночитим формат: **CSV (Comma Separated Values)**. Файлът CSV представлява таблица с фиксиран брой колони, като стойностите са заградени в двойни кавички, отделени с запетая, а краят на всеки ред задължително завършва с нов ред (\n). **Първият ред** от файла задължително съдържа етикетите (имената) на колоните. От **втория ред надолу** се записват съответните стойности за всяка колона, описани по-долу. Един ред от CSV файла отговаря на ценовата информация за **един продукт в конкретен търговски обект за конкретния ден**, за който се подава информацията. Тоест ако един продукт се предлага от даден търговец в повече от един обект, той следва да го подаде в своя файл на толкова редове, колкото са обектите на търговеца, без значение дали цената е еднаква или различна.

Таблицата (CSV файлът) следва да съдържа **следните колони** в посочения ред:

1. **Населено място** – задължително поле, ЕКАТТЕ-код (по класификатора на НСИ) на населеното място, в което се намира търговският обект, за който са представени данните. Подава се като **петцифрен цифров код** с водещи нули, идентифициращ населеното място (код по номенклатура от <https://www.nsi.bg/nrnм/ekatte/index>);
2. **Търговски обект** – задължително поле, лимитирано до 500 символа, наименование на търговския обект (магазин/филиал), за който се отнасят ценовите данни. Свободен текст – препоръчително е използването на наименование на кирилица, което да включва името на търговска верига и адрес или идентификатор на обекта. Наименованието на търговския обект трябва да бъде разпознаваем за потребителите и достатъчно определящ, за да може потребителите да разпознаят кой е обектът само по посоченото наименование;
3. **Наименование на продукта** – задължително поле, лимитирано до 500 символа, наименование на продукта. Свободен текст – препоръчително е използването на наименование на кирилица, което да включва минимум търговската марка на продукта (където е приложимо), разновидност и описание на продукта, както и данни за разфасовка, размер, нетно тегло или размер (където е приложимо). Наименованието на продукта трябва да бъде разпознаваемо за потребителите и достатъчно определящо, за да може потребителите да разпознаят продукта само по посоченото наименование;
4. **Код на продукта** – задължително поле, лимитирано до 32 символа, уникален идентификатор (код) на продукта по номенклатура на търговеца. Кодът трябва да идентифицира еднозначно един продукт и да **остава непроменен във времето**. Свободен текст - може да съдържа букви и/или цифри и/или специални символи и/или интервали. Един код не може да бъде използван за повече от един продукт. Препоръчително е кодовете на продуктите в рамките на една търговска верига (търговец) да бъде еднакви в различните обекти (магазини) на търговеца. Кодът на продукта се свързва с неговото наименование при първото му подаване към системата. Системата ще използва първото подадено наименование на продукта дори в случай, че кодът се запази, но наименованието бъде променено. Ако търговец желае да промени името на продукт, за който вече има подавани данни, то следва да

отпрати заявка за това по email до екипа на КЗП на посочения адрес за кореспонденция по кампанията;

5. **Категория** – задължително поле, код на категорията на продукта съгласно официалната категоризация на стоки и услуги по номенклатура на КЗП. Подава се като **цифров код** (цяло число), отговарящ на съответната категория в „голямата потребителска кошница“. Категорията е на ниво не само вид на продукта, но и за конкретната му разфасовка или тегло. *Забележка:* списъкът с категории и кодове се предоставя от КЗП – необходимо е подадените кодове да съответстват на валидните кодове от номенклатурата на КЗП, в противен случай записите ще бъдат отхвърлени при валидация. Номенклатура на категориите ще може да се изтегли през API без автентикация, през публично достъпен endpoint с GET заявка, в отговор на която ще се връща JSON във формат ключ/стойност, при която ключът е кодът на категорията, а стойността е наименованието на категорията (описано детайлно по-долу);
6. **Цена на дребно** – задължително поле, десетично положително число, по-голямо от 0. Това е основната търговска референтна цена на продукта за единица от посоченото количество, в съответната валута (виж раздел IV за валутата) за конкретния търговски обект. Цената може да бъде идентична с цена в промоция. Няма изискване за конкретен брой знаци след десетичния разделител, но препоръчително е използването на до два знака (стотинки). Десетичният разделител трябва да бъде точка. **Не** се допуска използването на специални символи, разделители, текст, префикси и суфикси, в това число посочването на вида валута;
7. **Цена в промоция** – опционално поле, десетично положително число, по-голямо от 0. Крайна потребителска цена на продукта за единица от посоченото количество, в съответната валута (виж раздел IV за валутата). Подава се само когато крайната цена в конкретния търговски обект е по-ниска от цената на дребно **или не се подава стойност, ако продуктът не е в промоция**. Цената трябва да отразява действителната крайна цена, на която продуктът се продава на потребителите към момента (включително промоции или намаления). Няма изискване за конкретен брой знаци след десетичния разделител, но препоръчително е използването на два знака (стотинки). Десетичният разделител трябва да бъде точка. **Не** се допуска използването на специални символи, разделители, текст, префикси и суфикси, в това число посочването на вида валута. В

случай, че полето се подаде без стойност, с нулева стойност или със стойност равна или по-висока от цената на гребно, то цената в промоция се игнорира и се счита, че продуктът не е в промоция.

Важно: CSV файлът трябва да бъде с разширение “.csv” и файлов размер до посочения по-долу лимит (по-големи файлове няма да бъдат приемани от системата). Необходимо е структурата на колоните и форматирането да съответстват точно на описаните изисквания – при липсваща колона или некоректно форматираны стойности, данните няма да се приемат (виж валидиране в т. III.4 по-долу). Опционалните полета задължително се посочват, като може да не съдържат стойности, но следва да присъстват в структурата на документа. **Подредбата** на колоните (полетата) с данни **е строго фиксирана** и не може да бъде променяна!

II. Процедура по подаване и валидиране на данните:

В изпълнение на задължението по чл. 55б от ЗВЕРБ, всички попадащи в обхвата търговски вериги следва да подават данните за цените към Комисията за защита на потребителите, като спазват следната процедура:

1. **Периодичност на подаване:** Данните се подават **ежедневно** (виж раздел I за сроковете през деня). Подаването е **еднократно за всеки ден** – подава се само един файл, **съдържащ цените за всички продукти във всички обекти на търговеца за деня**. Не се изисква (нито позволява) обновяване на цените в рамките на същия ден след веднъж успешно подадена информация. Обновяване на цени може да се извърши само от администратор от КЗП, който качва повторно данните. При грешка в подадените данни търговецът има право неограничен брой пъти да подава повторно за обработка данните до момента, в който данните не бъдат успешно обработени и приети.
2. **Място и начин на подаване:** чрез **приложно-програмен интерфейс (API)** – подходящ за автоматизирано подаване директно от системата на търговеца.

При използване на API, идентификацията става с уникален **код за автентикация (token)**, издаден на търговеца (виж т. 3.2 по-долу). Една търговска верига ще разполага с един конкретен token, като един token ще може да се използва за идентифицирането на само един единствен търговец. Управлението и

раздаването на кодове за автентикация (token) се извършва от администратор от екипа на КЗП по описания по-горе рег.

3. Интерфейс за подаване на данните:

През API: Административният портал предоставя REST API интерфейс за комуникация система-система, чрез който търговците могат да подават ценовите данни автоматизирано, без използване на уеб браузър и без човешка намеса. Форматът и съдържанието на подаваните данни по API са **идентични с тези при качване през уеб интерфейса** (CSV формат със същите колони). По-долу са дадени конкретните технически параметри за подаване през API:

- **Endpoint:** заявките трябва да бъдат отправяни като HTTP **POST** заявка;
- **HTTP заявка:** Заявката следва да бъде **multipart/form-data**, като CSV файлът се подава във **form поле file**. Клиентът **не** изпраща CSV като „сурово“ текстово съдържание в съобщението, а като част от мултипарт формата на заявката. Данните във файла следва да бъдат в UTF-8 формат, съгласно структурата на полетата, описана в указанията;
- **Автентикация:** В HTTP заявката търговецът трябва да включи валиден **код за автентикация** (API token) в header-а на заявката. Кодът се предоставя на търговците от представител на КЗП и е постоянен (не се сменя), като служи за удостоверяване на подателя. При необходимост представител на КЗП ще може да анулира съществуващ код и да го заменя с нов (виж по-горе). Пример: Authorization: Bearer <API_TOKEN> (където <API_TOKEN> се заменя с конкретния токен на търговеца). При липса на валиден токен, заявката ще бъде отхвърлена (виж код 401 по-долу).
- **Параметри на заявката:** POST заявката съдържа един задължителен мултипарт параметър:
 - file – прикаченият CSV файл (MIME: text/csv, charset=UTF-8);
 - не е необходимо подаването на параметри като дата и идентификатор на търговеца – датата е текущата, а търговецът се идентифицира по API token-а.

- **Отговор от системата:** След обработка на подадената заявка, системата на портала връща HTTP отговор с подходящ **статус код**, указващ резултата от операцията.
 - **Процес по обработка на данните:** подадените данни се валидират в реално време и се връща отговор на заявката. Обработката на данните се извършва на по-късен етап, като системата има опашка и процес за последователна обработка на данните. Не се очаква забавяне в обработката и публикуването на данните за повече от 5 минути.
4. **Автоматична валидация на подадените данни:** Всички получени CSV файлове преминават през автоматична проверка от системата на КЗП. При наличието на **една или повече грешки** при валидацията, файлът с цените се **игнорира изцяло**, данните не се записват в системата и не се публикуват в публичния портал. Валидиращият модул извършва следните проверки:
- **Формат на файла:** Проверява се дали файлът е в допустимия формат (.csv). Файлове с различен формат или разширение се отхвърлят. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;
 - **Размер на файла:** Проверява се размерът на получения файл – ако надвишава 50 MB (*което е приблизителният еквивалент на ~1 000 000 реда с данни за цени*), файлът не се приема за обработка и се отхвърля изцяло. При обработка на заявката през API валидацията е по брой записи, като не се допуска обработката на масив с повече от 1 000 000 реда;
 - **Структура на колоните:** Проверява се дали CSV файлът съдържа всички задължителни колони в правилната последователност, съгласно указанията (виж раздел II). Проверката се прави по имената на полетата от първия ред. Липсващи или разместени колони водят до грешка. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;
 - **Валидност на кодовете:** Проверява се коректността на всеки един ред от масива с данни, като се верифицират:
 - **ЕКАТТЕ кодове** за населени места дали съответстват на утвърдената номенклатура и дали има реално населено място по посочения код. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;

- **липсва наименование на търговския обект** – ако за даден рег е пропуснато подаването на наименование на търговския обект или наименованието е по-късо от 5 символа или по-дълго от 500 символа, то се счита за грешка. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;
- **липсващ или грешен код на категория на продукта** – проверява се дали е подаден код на категория и дали той отговаря на официалната номенклатура на КЗП. При тази грешка обработката на файла продължава, но регът се прескача и не се обработва;
- **проверка на код на продукт** – проверява се дали е подаден код на продукта и дали той не е по-дълъг от 32 символа;
- **проверка на името на продукта** - ако липсват данни за наименование на продукта, но кодът на продукта е вече наличен в системата (има предходно подавани данни за цени за същия код продукт от същия търговец), то данните се приемат. При подаване на конкретен код на продукт в системата ще се проверява дали за конкретния търговец този продукт вече съществува. Ако е наличен, то цените се връзват към съществуващия продукт. Ако е нов продукт (кодът на продукта се подава за първи път) то системата ще валидира задължително дали е подадено име на продукта и дали наименованието е по-късо от 5 символа или по-дълго от 500 символа. При успешно посочени данни и нов продукт код за системата, създава се като нов продукт в базата данни. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;
- **Формат на цените:** Проверява се дали ценовите стойности са валидни положителни десетични числа в правилния формат (описан по-горе) и дали:
 - **Цена на гребно** – дали е посочена и дали е по-голяма от 0. При тази грешка обработката се отхвърля изцяло;
 - **Цена в промоция** – ако не е посочена цена, цената е 0 или е по-голяма или равна от цената на гребно, то цената в промоция се игнорира и се счита, че данните за реда са без

промоционална цена. При грешна стойност цената също се счита като неподадена;

5. **Обработка при открити грешки:** В случай че при обработка и валидиране на данните бъде установено:

- **поне една или повече критични грешки**, които по-горе са описани като грешки, които прекъсват процеса, то системата **автоматично отхвърля обработката на всички данни**. В отговора на API заявката ще бъде върнат http статус, отговарящ на конкретно **съобщение за грешка** както и масив от числови стойности, указващи редовете, на които има грешни данни, както и каква точно валидация е сработила. При уеб интерфейса на екрана ще бъде изкара конкретна грешка при обработката на данните отново с данни за това на кой ред и каква валидация е сработила. В тези случаи данните се считат за неподадени. Търговецът **е длъжен да коригира** грешките в CSV файла и да го подаде повторно **в рамките на определения срок** (до 12:00 часа за съответния ден). Ако срокът вече е изтекъл, коригираният файл няма да бъде приет за този ден. В тези случаи търговските вериги могат да се свържат с представител на КЗП или данните за деня ще останат празни в портала.
- **поне една или повече несъществени грешки**, които по-горе са описани като грешки, които не прекъсват процеса, а прескачат реда, то **системата ще приема данните и ще обработва и въвежда** всички данни, с изключение на редовете, при които е сработила контрола при верификацията. В тези случаи **търговецът няма възможност да изпраща коригиращ файл** и данните за деня останат без позиции, при които е имало грешка.

6. **Потвърждение и отговорност:** При успешно подаване и преминаване на всички проверки, данните автоматично се считат за финални и **се публикуват** публично на сайта (достъпни за потребителите) **без необходимост от допълнително одобрение** или намеса от страна на служител на КЗП. При неуспешно подаване, търговецът има възможност да изпрати данните повторно. От момента на успешно изпращане на данните за цените на търговеца за съответния ден, те се считат за официално предоставени. След успешно изпращане търговецът няма право на корекция или изтриване на данни, изпратени към КЗП. **Търговецът носи**

пълна отговорност за коректността и достоверността на подадената информация. Всякакви установени несъответствия или опити за подвеждаща информация могат да бъдат санкционирани съгласно закона.

III. Особени случаи и допълнителни указания (чл. 55б, ал. 3):

В приложението на изискванията по-горе следва да се имат предвид и следните особени случаи, произтичащи от чл. 55б, ал. 3 ЗВЕРБ:

- **Различни цени в различни обекти:** Ако една и съща стока се предлага от даден търговец в различни негови обекти (филиали), без значение, дали цената е различна или еднаква, информацията във файла се **подава отделно за всеки обект**. Това означава, че в CSV файла трябва да фигурират отделни редове за всяка комбинация от продукт и обект. *Пример:* Ако продукт X струва 2.50 лв в магазин А, 2.60 лв в магазин В и 2.50 лв в магазин С, то търговецът включва три реда за този продукт – един за магазин А, един за магазин В и един за магазин С, с посочване на съответните цени. Ако даден продукт не се предлага в един или повече обекти (филиали) на дадения търговец, то този продукт не се подава като ред във файла с цените.
- **Обединяване на данните:** Данните за всички обекти на един търговец се подават **общо в един файл** за деня. Търговецът **не трябва да разделя по обекти на ниво отделни файлове или заявки** – системата ще агрегира информацията от единния файл.
- **Повторно подаване на файл в един ден:** Системата **не позволява** един търговец да подаде повече от **един файл на ден** с ценова информация. След като файлът за дадена дата бъде успешно приет, няма опция за повторно изпращане през същия ден. В случай че търговецът установи, че подадените данни съдържат грешки или непълноти *след приемането им*, той следва да се **свърже с представител на КЗП** възможно най-скоро. Търговецът трябва да предостави ясно описание на необходимите корекции. Корекциите ще бъдат разгледани от КЗП и при необходимост данните могат да бъдат редактирани/актуализирани от администратора от КЗП.
- **Определение за цена на гребно:** При подаването на цените за всеки продукт търговецът трябва да има предвид:

- Цената задължително се предоставя като **крайна клиентска цена** – т.е. цената, която потребителят реално заплаща за единица продукт с включени всички данъци и такси. Това е правило, важи както за промоционалната, така и за цената на дребно.
- Ако продуктът е в промоция или с временно намалена цена, **търговецът задължително подава стойност за промоционална цена, която трябва да отразява текущата намалена цена**, на която потребителите могат да закупят стоката през съответния ден (без значение дали става въпрос за промоция, намаление, отстъпка с карта и др.).
- Ако продуктът няма промоционална цена (или тя е равна или по-висока цената на дребно на продукта), то търговецът може да не я подава или подава стойност, равна на цената на дребно.
- Ако промоционалната оферта е от типа „пакет“ (например покупка на няколко броя на обща промоционална цена), търговецът следва да изчисли и подаде **единна единична цена**. Това става като общата пакетна цена се раздели на броя на артикулите *в пакета, при условие че артикулите са един и същи продукт*. Например: промоция „2 броя за 5 лв“ на продукт, който поотделно струва 3 лв – в този случай подадената крайна цена следва да бъде 2.50 (лв) за продукта, тъй като $5 \text{ лв} / 2 = 2.50 \text{ лв}$ на брой.
- **Валута на цените:** До **31 декември 2025 г.** цените в CSV файловете се подават в **български лева (BGN)**. От **1 януари 2026 г.** (когато се очаква еврото да бъде въведено като официална валута) всички цени трябва да се подават в **евро (EUR)**. При преминаването към евро, търговците трябва да прилагат официално утвърдения фиксиран курс за конверсия ($1 \text{ EUR} = 1.95583 \text{ BGN}$) и правилата за закръгляване, определени в закона, за да изчислят новите ценови стойности в евро. Системата **не изисква** да се подават две валути едновременно – достатъчно е подаването да бъде в актуалната към датата валута.
- **Ако даден продукт за даден търговец е бил подаден поне веднъж с пълно наименование и уникален продуктов код**, то системата ще приема данни, в които липсва посочването на наименование на продукта, като ще свързва данните единствено по посочения код на продукта. Винаги в системата продуктите излизат с първото

подадено наименование на продукта, когато за първи път е регистрирана цена, като връзката е по уникален код на продукта.

- **При смяна на името на търговски обект**, той ще се счита за нов такъв. Не се допуска промяната на името, като цялото име на обекта ще се счита за уникален ключ на търговския обект. При необходимост от промяна в името на даден търговски обект следва да се изпрати заявка по email до КЗП с искане за промяна в името на търговския обект във вече регистрираните данни в системата.

IV. Примерен CSV файл

Следва примерен CSV файл, илюстриращ правилния формат и съдържание съгласно горните указания. Първият ред съдържа етикетите на колоните, а всеки следващ ред – примерни данни за няколко продукта в два различни търговски обекта. Всяка стойност е в двойни кавички, колоните са разделени със запетаи, а краят на всеки ред задължително завършва с нов ред (\n).

```
"Населено място", "Търговски обект", "Наименование на продукта", "Код на продукта", "Категория", "Цена на дребно", "Цена в промоция"
"3140", "Супермаркет Експрес - бул. България 10", "Краве масло 250 г Балкан", "PRD001", "12", "5.20", "5.20"
"12345", "Супермаркет Експрес - бул. България 10", "Яйца 6 бр, размер L, FreshMarket", "EGG-01102-L-220", "15", "3.50", ""
"67890", "Супермаркет Експрес - ул. Изгрев 5", "", "300002000121", "4", "2.80", "2.20"
```

V. Примерни указания за използване на API

Настоящият раздел предоставя примерни указания за използване на двете програмни крайни точки (endpoints) на публичния API на портала. Самите адреси за API комуникацията ще бъдат предоставени на търговските вериги заедно със Swagger с детайлно описание на комуникационните канали, по които ще се извличат и подават данни.

1. Пример за заявка за извличане на категории

Цел: Извличане на актуален списък с категориите на стоки и услуги, които се използват в CSV файловете. API-то връща само крайни категории от второ ниво (без групите продукти).

Метод: GET

Автентикация: Не се изисква

Примерен отговор (JSON):

```
{
  "4": "Плодове",
  "5": "Зеленчуци",
  "12": "Кисели млека от 400гр",
  "15": "Кисели млека от 500гр",
  "22": "Хляб и тестени изделия"
}
```

2. Пример за заявка подаване на цени

Цел: Подаване на CSV файл с ценови данни за текущата дата.

Метод: POST

Автентикация: Задължителен token, подаден в HTTP header - Authorization

Параметри на заявката: POST заявката съдържа един задължителен мултипарт параметър file – прикаченият CSV файл (MIME: text/csv, charset=UTF-8).

Забележки:

- Данните в заявката трябва да отговаря на структурата, описана в указанията (Вж. Раздел II).
- В заявката **не се подават допълнителни параметри**, като датата и идентификаторът на търговеца се извличат автоматично:
 - Датата е текущата дата на подаване;
 - Търговецът се идентифицира по API token-а.